

VEFSN KOMMUNE

Formannskapssekretær

Saksbehandler: Rigmor J. Leknes, Tlf. 75 10 10 12
Epost: post@vefsn.kommune.no

Deres referanse/dato:

Vår dato:
27.08.2010

Vår referanse:
10/1477-6

Arkivkode:
010 &13

Vår referanse bes oppgitt ved henvendelser

Det Kgl. Kommunal- og regionaldepartement

HØRING: ENDRINGER I VALGLOVEN

Formannskapet behandlet i møte 20.08.2010 sak 131/10

Følgende enstemmige vedtak ble fattet:

Evaluering – valget 2009

2.4 Legitimasjon

I Vefsn er ikke manglende legitimasjon noe stort problem. Det antas at det vil være færre og færre velgere som blir avvist på grunn av manglende legitimasjon. Departementet har gjennomført gode informasjonskampanjer knyttet til legitimasjon. Imidlertid vil det nok enda en tid fremover være behov for at noen kan "gå god" for at det er rett velger som stemmer. Vefsn forutsetter at både stemmestyremedlemmer og valgfunksjonærer er stemmemottakere i lovens forstand.

2.5 Universell utforming

Det er viktig at tilgjengeligheten er god for alle som ønsker å avgi stemme. Imidlertid er det slik at Vefsn kommune leier lokaler i halvparten av kretsene. Og i disse kretsene er det ikke andre alternativ enn forsamlingshuset. Det er forbundet med kostnader å tilpasse disse forsamlingshusene, og de foreningene som eier disse har ikke nødvendigvis midler for å gjøre det. Det er slik sett synd at muligheten for å søke øremerkede spillemidler for å gjøre nettopp disse utbedringene, er fjernet. Det vil bli dyrt for kommunene dersom det er vi som skal dekke tilpasning på private forsamlingshus, og vil kanskje heller føre til at kommunen vurderer færre stemmekretser. Så kan det jo diskuteres om dette totalt sett fører til bedre tilgjengelighet for alle.

2.7.2 Tidligstemmeordningen

Så lenge regelverket ikke endres så er ordningen med tidligstemmegivning ikke noe problem. Flexibiliteten i organiseringen gjør at dette skal være greit å få til for alle kommunene. Det er bra at det presiseres at også denne ordningen skal annonseres. Dette var det diskusjon om ved forrige valg.

2.7.3 Steder for forhåndsstemming

Vefsn kommune har hatt forhåndsstemming ved avdelingene på den videregående skolen i byen, med stort hell. Dette er et populært tiltak og gjennomføres gjerne samtidig med skolevalg, men selvfølgelig adskilt.

Vefsn har folkehøgskole. Ved de siste valgene har kommunen i samarbeid med skolen bestemt at elevene kommer på rådhuset og stemmer. Det viktige her er dialog med skolen, både i forhold til sted og evt. spesiell åpningstid. Ved ett valg holdt vi åpent på ettermiddagstid for akkurat denne skolen fordi det passet best for elevene. Vefsn kommune ønsker fortsatt et fleksibelt regelverk hvor det er opptil valgstyret å fastsette steder for forhåndsstemming.

2.7.4 Åpningstider

Valgstyret fastsetter åpningstid i Vefsn, men delegerer til lederen av valgstyret å utvide disse ved behov. Dermed får vi en svært fleksibel ordning hvor vi kan utvide en ettermiddag, eller dra en ekstratur til sykehuset dersom de får inn nye pasienter.

Det er flott at departementet har fokus på posten som en nødvendig og god samarbeidspartner for å få forhåndsstemmer fram i rett tid.

Erfaringsvis er det slik her i Vefsn at vi har flest forhåndsstemmer fra våre egne innbyggere. Det er viktig å huske dette i forhold til diskusjonen om åpningstider. Vefsn kommune har 2 dagers valg, og det er dermed kun lørdag hvor det ikke er mulig å stemme. Likevel får vi ved hvert valg spørsmål fra velgere som ønsker å stemme på lørdag fordi de skal reise bort. Totalt sett utgjør dette flere, enn de stemmene som kommer for sent fram fra andre kommuner. For vår del vil det derfor være naturlig å ha lenge oppe på fredag.

Fra Vefsn kommune sin side vil det være totalt uaktuelt å sende forhåndsstemmer til andre kommuner med drosje.

2.7.6 Feil ved avkryssing i manntallet

Ved forhåndsstemmingen er det viktig med gode rutiner. En god rutine er å ta ut lister fra mottatte forhåndsstemmer (altså kryss i manntallet) og dobbeltsjekke dem mot ”omslagskonvoluttene”. Ellers kan scanning av valgkort og omslagskonvolutter være et tema for forsøkskommunene dersom departementet ønsker ytterligere muligheter for kontroll.

2.8.1 Antall valgdager

Det er ingen planer i Vefsn om å slutte med 2 dagers valg – før det evt. er mulig å forhåndsstemme til og med søndagen. Dette kan for eksempel skje ved innføring av muligheter for heimestemming på forhånd.

2.8.2 Stengetider

Det er uheldig dersom alle valglokalene i en kommune stenger før kl. 21.00 så lenge valgloven åpner for å ha åpent til da. Det er vanskelig å informere folk om at det som formidles i media ikke gjelder vår kommune. Det er imidlertid erfaringsvis ikke noe problem med ulike åpningstider ved de ulike valglokalene innen kommunen.

2.8.4 Logistikk i valglokalet

Vefsn kommune anser det som unødvendig å lovbestemme møblering i valglokalene. Det bør heller satses mer på å få alle kommuner med på opplæring i forkant av valgene hvor dette kan fokuseres på. I høringsnotatet (s. 34) står det at det ikke skal være avvik mellom antall kryss i manntallet og antall stemmesedler i urnen. Det gjelder vel kun stortingsvalg?

2.9 og 5.3 Maskinell telling

Vefsn kommune er blant de kommunene som har byttet ut stemmesedler for å få scannet sedlene. Dette har vært gjort under valgstyrets overvåking og har ikke vært noe problem. Det

er imidlertid arbeidskrevende, slik at vi ser fram til å få en scannerløsning som leser alt av sedler. Dersom dette ikke er gjennomførbart så må det heller lages regler og rutiner for utbytting av sedler. Det vil ikke være aktuelt å telle noen sedler manuelt. Utbytting av sedler gjelder i veldig stor grad forhåndsstemmer, og det er god tid til å foreta en kvalitetsmessig trygg og god utbytting i forkant av valgdagen i forbindelse med prøving av forhåndsstemmer.

Når det gjelder maskinell telling er vår erfaring av verifiseringen av personstemmer er en enkel del av systemet. Det som er viktig er god opplæring ved installeringen, god testing og tilgang på brukerstøtte under testing, samt brukerstøtte på valgkvelden i tilfelle noe skjærer seg.

2.10 ROS

Det er viktig at kommunene har tenkt på at noe kan skje – før det evt. skjer. Også her vil fokus på dette under opplæringen være viktig.

2.12 Opplæring

Opplæring er viktig, både for nye og for erfarne valgmedansvarlige i kommunene, og for alle de som skal være på jobb ute i valglokalene. Fylkesmannens konferanser har hatt en målgruppe som har vært alt fra valgansvarlige til valgstyremedlemmer til andre som jobber med valg. Dette er på godt og vondt. Dersom valgforum tar over all opplæring så blir den spisset mot dem som er sentrale valgmedarbeidere. Dette er kjempeviktig og riktig, men det betyr at valgstyremedlemmer ikke får mulighet til noe opplæring utenfor kommunen?! Det er også viktig å samordne denne opplæringen med bruk av valgadministrativt system som kommer i 2013.

2.18 Kirkevalget

Kommunene har en kompetanse på valg og mottak av stemmer som kirken ennå ikke har. Det er synd at det ikke er fokusert på denne kompetansen i forbindelse med planleggingen og organiseringen av kirkevalget. For å si det forsiktig så var nok ikke kvaliteten alltid på topp ved forrige kirkevalg. En ide kunne nok vært å innhente valgkompetanse sentralt i forbindelse med organisering av kirkevalget, kanskje gjennom den sentrale valgenheten?

4 Manntall

Det er flott at statlige myndigheter nå tar ansvar for et permanent manntall og ikke minst tar ansvaret for distribuering av manntall til kommunene.

5 Stemmesedler

Vefsn kommune fikk mange tilbakemeldinger ved siste kommune- og fylkestingsvalg om at blåfargen på fylkestingssedlene ikke var bra. Det var vanskelig for en del å se forskjell på kommune -og fylkestingssedlene. Selv om disse var holdt adskilt i stemmeavluksene og folk ble veiledet, så tok de feil. For øvrig vises det til pkt. 2.9

8 Fritaksgrunn

Vefsn kommune har ingen merknader til at kandidater kan kreve seg fritatt fordi de ikke støtter listen.

9 Valgbarhet til stemmestyre og valgstyre

Vefsn kommune har allerede ved forrige valg bestemt at aktive politikere ikke skulle veilede velgerne i stemmeavluksene verken som stemmestyremedlem eller valgfunksjonær. Ved stortingsvalg vil få være utelukket som listekandidat. Når intensjonen med lovendringen er å unngå mistenkeliggjøring av folkevalgte er likevel dette en klar rettesnor til kommunene på hvem som ikke bør velges som medlemmer av stemmestyrene.

Så lenge valgstyre ikke fungerer som stemmestyre, så er det greit at begrensningen i valgbarhet knyttes til stemmestyre.

10 Forsegling

Når det gjelder forhåndsstemmer som skal sendes til andre kommuner, er det tidligere kommentert at stemmer kommer sent fram. Det bør derfor vurderes om det er hensiktsmessig å legge disse i forseglet urne. Dette vil føre til forsinkelse samtidig som velgerne stiller spørsmål i forhold til denne praksisen. De bør pakkes og sendes fortløpende.

Vefsn kommune foreslår derfor at § 8-4 skal lyde:

Ved mottak av forhåndsstemmer fra velgere i egen kommune skal valgurnen være forseglet.

Da stiller det kommunene fritt i forhold til forhåndsstemmer som skal sendes til andre kommuner, og det vil være samme rutine som gjelder for sametingsvalget for alle kommuner som ikke teller selv.

Når det gjelder stemmegivning på valgdagen så er forslaget greit. For Vefsn kommune sin del så er det kun den største kretsen som ikke har forseglet urne. Her er det alltid ca. 10 tilstede fra stemmestyre og valgfunksjonærer og hensikten har vært at vi kunne åpne dem og ”pakke etter” for å få plass til flere før vi byttet urne. Tømming av urner skjer ikke hos oss og ved bytting av urne forsegles urnen før den bringes ut av valglokalet.

Vil vel også kommentere at ”lakk og segl” er det heldigvis mange år siden vi brukte.

11. Overlevering av valgmateriell

Vefsn kommune er noe spørrende til forslag til kvitteringsordning. Det er viktig å ha gode rutiner ved mottak av kretsene til valgstyret. Det er videre viktig å følge de retningslinjene som finnes for hva som skal sendes videre til fylkeskommunen. For vår del sendes ”valget” med fly til Bodø. Vi er derfor usikre på verdien av en kvittering som kommer noen dager senere og som skal vise hva fylkesvalgstyret har mottatt fra oss. Det vil bli ord mot ord dersom det er misforhold mellom det kommunen mener den har sendt og det fylkeskommunen mener den har mottatt, så lenge ikke begge parter er tilstede samtidig og kan gå gjennom innholdet sammen. Når det gjelder de som kommer fra kretsene med materiell har dette aldri vært noe problem. Vi har egne folk hos valgstyret som tar i mot dem og går gjennom innholdet sammen med dem før de forlater valgstyret, og dersom de skulle etterspørre kvittering så vil de få det, på lik linje med partier som leverer lister og ber om kvittering. Vi ser ingen behov for lovregulering av dette.

Med hilsen

Jann-Arne Løvdahl
ordfører

Rigmor J. Leknes
formannskapssekretær